

Jong en oud in de paritaire comités

Vanderbiesen, W. (2006). *De sectoren in cijfers. Een analyse van de RSZ-tewerkstelling op basis van de paritaire comités*. Eindrapport Steunpunt WAV.

In 2004 waren 39 100 jongeren in België aan de slag onder het paritair comité voor de uitzendarbeid (PC 322). Van alle paritaire comités telt dit voor de uitzendarbeid hiermee niet alleen het grootste aantal, maar ook het grootste aandeel jongeren tussen 18 en 24 jaar. Ruim vier op de tien loontrekkenden in het paritair comité voor de uitzendarbeid is jonger dan 25 jaar (40,7%). Gemiddeld in de Belgische privésector is dit 11,9%.

Van paritaire comités naar WAV-sectorgroepen

De loontrekkenden in de Belgische privésector kunnen worden ingedeeld in een honderdtal verschillende paritaire comités. In deze paritaire comités worden de arbeidsvoorwaarden bepaald voor de werknemers uit de verschillende bedrijfssectoren. Om overzichtelijke analyses van de loontrekkenden in deze paritaire comités mogelijk te maken heeft het Steunpunt WAV de verschillende paritaire comités die op een of andere manier aan elkaar verwant zijn, ingedeeld in negentien zogenaamde *WAV-sectorgroepen*. Deze indeling is gestoeld op verschillende criteria: het bevoegdheidsgebied van de paritaire comités, het statuut waarvoor het paritair comité van toepassing is (arbeiders, bedienden of beiden), de syndicale werkingsferen, het aantal loontrekkenden in de paritaire comités en de beschikbaarheid van gegevens (bijvoorbeeld van de loontrekkenden in paritaire *sub-comités*). In de *WAV-sectorgroepen* worden dus de loontrekkenden uit aan elkaar verwante paritaire comités verzameld.

Waar zijn de meeste jongeren actief, en waar de meeste ouderen?

De WAV-sectorgroep *diensten aan ondernemingen & personen* telt het grootste aantal **jongeren**. In deze sectorgroep zijn in totaal 49 500 jongeren tussen 18 en 24 jaar actief. De jongeren uit het paritair comité voor de uitzendar-

beid (PC 322) vormen hiervan het leeuwendeel, met 39 100 personen.

Daarna volgt de sectorgroep *distributie*, waarin in totaal 42 600 jongeren aan het werk zijn. Binnen deze sectorgroep vinden we het grootste aantal jongeren terug in het paritair comité voor bedienden in de zelfstandige kleinhandel (PC 201), met ruim 17 400 loontrekkenden jonger dan 25 jaar.

Andere WAV-sectorgroepen waar jongeren talrijk aan het werk zijn, zijn de *bedienden* (33 500), de *metaal* (33 400), de *social profit* (28 900), de *boreca, sport & ontspanning* (27 800) en de *bouw* (20 300).

De **oudere werknemers** – tussen 50 en 64 jaar – zijn het grootst in aantal in de sectorgroep *bedienden*, die is samengesteld uit de twee aanvullende paritaire comités voor bedienden (PC 200 en PC 218). In deze sectorgroep zijn 65 300 werknemers tussen 50 en 64 jaar aan de slag. De grote meerderheid van deze 50-plussers (51 900 personen) is tewerkgesteld in het Aanvullend Paritair Comité voor de Bedienden (PC 218).

De sectorgroep *social profit* telt het tweede grootste aantal oudere werknemers, namelijk 55 800. Meer dan de helft van hen (31 100) vinden we terug

in het paritair comité voor de gezondheidsdiensten (PC 305). In de sectorgroep *metaal* zijn bijna evenveel ouderen aan het werk als in de social profit, namelijk 55 400 werknemers. In deze sectorgroep zijn de oudere arbeiders uit het paritair comité voor de metaal-, machine- en elektrische bouw (PC 111) het grootst in aantal (25 100 werknemers).

Sectorgroepen met een jongerenprofiel

Wanneer we de leeftijdsverdeling binnen de verschillende WAV-sectorgroepen bekijken – en we dus uitgaan van het *aandeel* werknemers per leeftijdsgroep – kunnen we sectorgroepen met een jong leeftijdsprofiel onderscheiden van deze met een ouder leeftijdsprofiel.

Een viertal sectorgroepen onderscheiden zich met een beduidend hoger aandeel jongere werknemers dan gemiddeld in de totale Belgische privésector (11,9%) (figuur 1). In de eerste plaats denken we

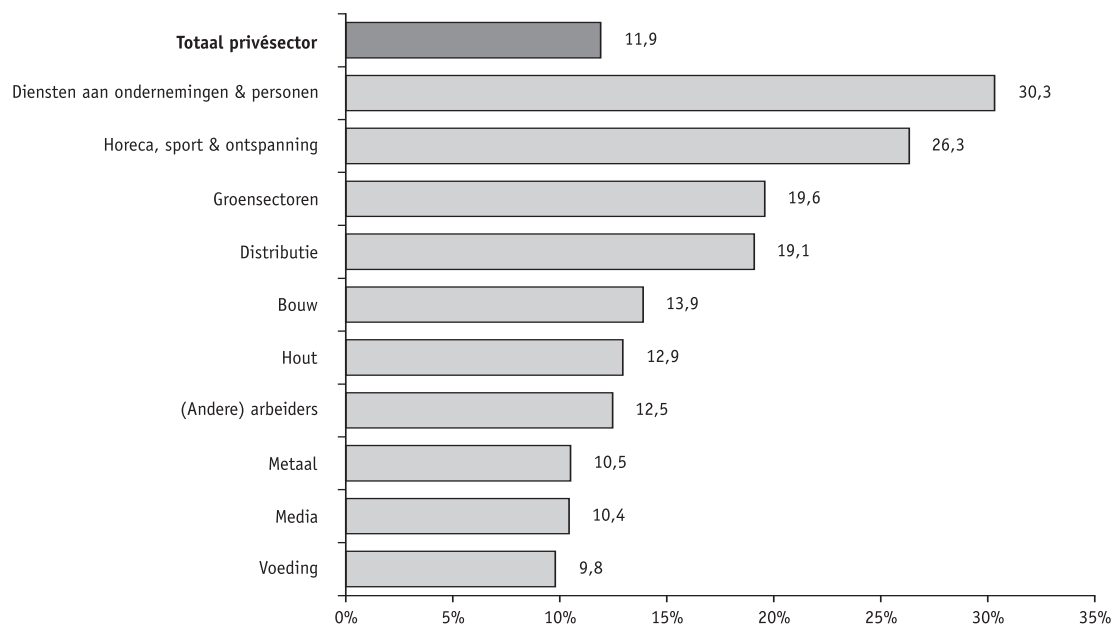
hierbij aan de *diensten aan ondernemingen & personen*, waar drie op de tien werknemers de leeftijd van 25 jaar nog niet hebben bereikt (30,3%). Zoals gezegd is dit hoge aandeel toe te schrijven aan de grote vertegenwoordiging van jongeren in het paritair comité voor de uitzendsector (en ondernemingen die buurtwerken en -diensten leveren) (PC 322). In dit paritair comité is 40,7% van alle loontrekkenden jonger dan 25 jaar.

In de *boreca, sport & ontspanning*, waar ruim één vierde van de werknemers (26,3%) tussen 18 en 24 jaar oud is, gaat het hoofdzakelijk over jongeren in het paritair comité voor het hotelbedrijf (PC 302) (26,1%).

Daarna volgen de *groensectoren* en de *distributie*, twee sectorgroepen waar telkens bijna een vijfde van de werknemers jonger is dan 25 jaar. Binnen de groensectoren gaat het vooral over een aanzienlijk aandeel jongeren dat actief is in het paritair comité voor arbeiders in de tuinbouw (PC 145) (19,5%). Binnen de sectorgroep distributie kan het

Figuur 1.

De tien WAV-sectorgroepen (op basis van de paritaire comités) met het hoogste aandeel jongere loontrekkenden (18-24 jaar) (België; 2004)

Bron: RSZ DMFA (Bewerking Steunpunt WAV)

paritair comité voor de grote kleinhandelszaken (PC 311) een beroep doen op een hoog aandeel jongeren (26,0%).

Sectorgroepen met een ouderenprofiel

Naast de sectorgroepen met een overwegend jongerenprofiel, vinden we in figuur 2 de tien sectorgroepen terug met de grootste aandelen ouderen (tussen 50 en 64 jaar) onder haar loontrekkenden.

Het gemiddeld aandeel werknemers tussen 50 en 64 jaar bedraagt in de totale Belgische privésector 15,9%. De sectorgroep *gas & elektriciteit* springt hier duidelijk bovenuit: ruim drie op de tien werknemers (30,4%) in deze sectorgroep zijn vijftigplussers. Vermits het hier over de kleinste sectorgroep gaat, is de impact van dit hoge aandeel ouderen op de totale tewerkstelling echter zeer beperkt.

Meer impact heeft de *financiële sector*, waar 30 700 van de 118 300 loontrekkenden ouder zijn dan 50 jaar. Dit komt neer op ruim een kwart (25,9%). Het grootste aandeel ouderen binnen deze sectorgroep vinden we terug in het paritair comité voor de banken (PC 310): drie op de tien werknemers (30,1%) in dit paritair comité zijn ouder dan 50 jaar.

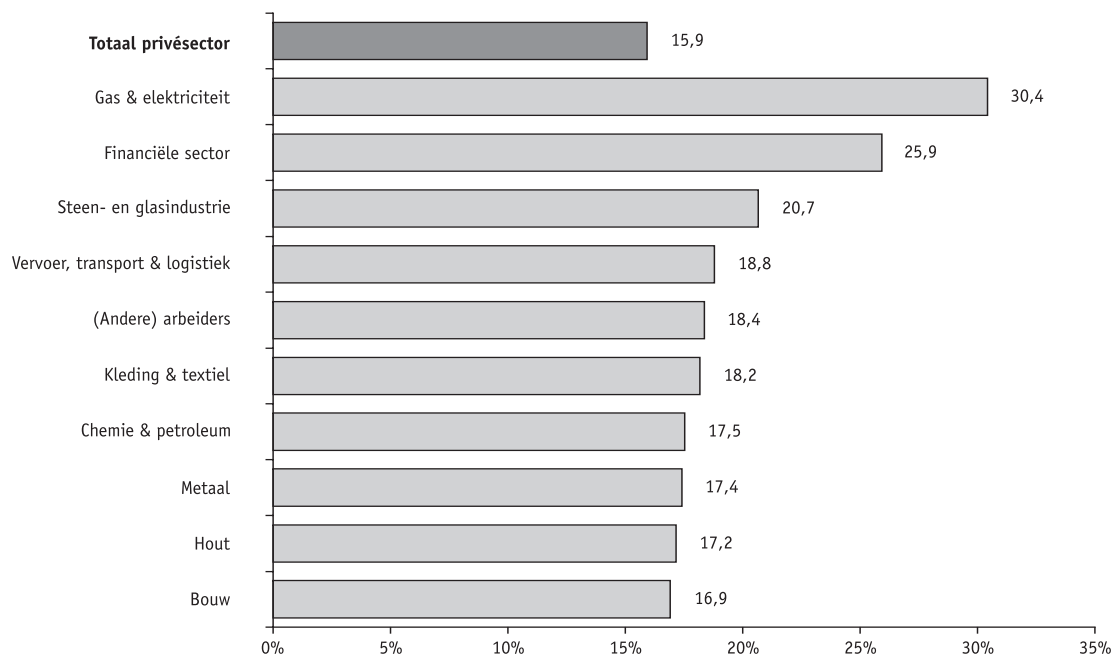
Andere sectorgroepen met een aanzienlijk aandeel 50-plussers zijn de *steen- en glasindustrie* (20,7%), het *vervoer, transport & logistiek* (18,8%), *(andere) arbeiders* (18,4%) en de *kleding & textiel* (18,2%).

De tewerkstelling in de paritaire comités: een nieuw ontsloten statistiekbron

Het cijfermateriaal dat werd gebruikt om de loontrekkenden in de paritaire comités in kaart te brengen is afkomstig van de Rijksdienst voor de Sociale Zekerheid (RSZ). Met de in 2003 ingevoerde multi-

Figuur 2.

De tien WAV-sectorgroepen (op basis van de paritaire comités) met het hoogste aandeel oudere loontrekkenden (50-64 jaar) (België; 2004)

Bron: RSZ DMFA (Bewerking Steunpunt WAV)

functionele aangifte (DMFA) bij RSZ werden nieuwe en betere mogelijkheden gecreëerd om bijkomende kenmerken van de loontrekkenden in de RSZ-statistieken te integreren. De indeling naar paritair comité is er één van. De kwaliteit van dit gegeven is sinds 2003 in die mate toegenomen dat men het sinds kort als verdeelcriterium kan gebruiken. Het Steunpunt WAV greep de mogelijkheden aan om dit nieuwe administratieve bronnenmateriaal te ontsluiten en het paritair comité te gebruiken om de loontrekkenden in de sectoren in kaart te brengen.

De RSZ-statistieken op basis van het paritair comité bieden bijgevolg nieuwe mogelijkheden voor de monitoring van de sectorale tewerkstelling. Daarnaast zijn zij interessant in de context van het sociaal overleg in de bedrijfssectoren. Aan de hand van deze nieuwe tewerkstellingscijfers met de indeling van de loontrekkende bevolking volgens paritair comité, kan namelijk een zicht worden verkregen

van het aantal werknemers waarop een collectieve arbeidsovereenkomst (CAO) van toepassing is. De sectorafbakening op basis van de beter gekende NACE-Bel activiteitenomenclatuur biedt hierop immers geen sluitend antwoord.

De tewerkstellingscijfers van de werknemers volgens paritair comité sluiten dus nauw aan bij het sociaal overleg, de werking van de sociale partners en het doelpubliek waarop collectieve arbeidsovereenkomsten of andere sectorale afsprakenkaders zich richten. Wat dit laatste betreft kan bijvoorbeeld worden verwezen naar de bijkomende troeven die deze cijfers bieden voor de monitoring van de Vlaamse sectorconvenants.

*Wouter Vanderbiesen
Steunpunt WAV*